

УДК 332.146.2(477)**О. Г. Мельник**, канд. екон. наук*Інститут економіки та прогнозування НАН України*

МОДЕЛЬ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СПІВПРАЦІ З РФ В НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНІЙ СФЕРІ¹

Статтю присвячено дослідженню науково-технологічного та економічного потенціалу економічної системи України та пошуку можливостей реструктуризації економічної системи на основі кластерної моделі диверсифікації і локалізації регіональних науково-технологічних та промислово-технологічних комплексів. Як метод використано аналіз моделі інноваційного кластера Російської Федерації. На основі результатів дослідження узагальнено перспективи реалізації моделі кластеризації для України.

Ключові слова: науково-технологічний кластер, індустріально-технологічний комплекс, інновації, інноваційна система, диверсифікація.

Постановка питання. Кластерні моделі регіонального економічного розвитку активно використовуються в державній економічній політиці всіх без винятку країн, в яких наявний промисловий та інноваційний потенціал. В умовах індустріальної та постіндустріальної формацій у методології міжнародних економічних відносин застосовувались як цільова функція моделі реального та інвестиційного капіталу. В умовах глобальної економіки та з побудовою інформаційних комунікацій у міжнародному поділі праці створено додаткові можливості для трансферу не лише капіталу, але й технологій, знань, надмобільності людських ресурсів, обміну інформацією. Актуальні з точки зору економічної ефективності в 1990-х рр. моделі кооперації спеціалізованих технологічних комплексів не мають перспективи розвитку. Сьогодні економічна ефективність формується на основі моделі мережових підприємств і відтворення знань. Наявність надпродуктивних виробничих систем (автоматизованих ліній, роботизованих виробничих систем), набуття знаннями факторних властивостей у процесі виробництва, створює практично для будь-якої країни можливості швидкого індустріального розвитку економіки

¹ Дослідження виконано при підготовці наукового проекту: "Розробка організаційно-економічних механізмів формування кластерної моделі співпраці України та Росії в науково-технологічній сфері – II етап" (договір № 2 від 26.03.2012 р. Державний реєстраційний номер теми 0112U005073).

нетехнологічних або нескладних технологічних виробництв. У таких умовах міжнародна конкурентоздатність країн спирається на модернізовані моделі кооперації виробництва, варіанти яких включають можливості створення технологічно сумісних виробництв на інноваційній основі. Трансформація локальних економічних систем у глобальний економічний простір планети провокує відхід від геополітичного принципу міжнародної конкурентоспроможності до технологічної інтеграції і трансформації на цій основі локальних економік у міжрегіональні системи відтворення. В нових умовах весь комплекс можливих проблем і перспектив конкурентоздатності на світовій арені розв'язується на основі кластерного підходу в реструктуризації економічних систем шляхом диверсифікації організаційної структури і структури взаємозв'язків в економічній системі. У цьому контексті важливим постає завдання розробки організаційно-економічних механізмів формування кластерної моделі національної економіки, напрацювання науково-методичних підходів до реструктуризації економічної системи на інноваційній основі і концентрації ресурсів на пріоритетних напрямках технологічного розвитку.

Метою даного дослідження є вивчення можливостей використання переваг організаційної структури інноваційного кластера РФ для створення моделі кластеризації економічної системи України.

Аналіз останніх досліджень. В економічній літературі активно ведеться полеміка щодо концепцій, відповідно до яких розроблено достатнє теоретичне обґрунтування поширення в кластерній теорії методології життєвого циклу [1, с. 22]. В економічних дослідженнях [1–8] виділяють деякі спільні риси, виходячи з існуючих визначень кластерів. Кластери – це групи взаємопов'язаних компаній і зв'язаних з ними організацій та інститутів, які:

- співпрацюють і конкурують між собою;
- географічно сконцентровані в одному чи декількох регіонах, при цьому кластер може розвиватися і в глобальному масштабі на основі інтернет-технологій;
- спеціалізуються за певним напрямом, пов'язані спільними технологіями і компетенціями персоналу;
- існують як у традиційних, так і в наукоємних галузях;
- можуть мати управлінську структуру, але можуть і не мати;
- визначаються взаємовідносинами учасників, а не членством у них, і просторові межі кластерів можуть змінюватися і не обов'язково збігатися з державними кордонами;
- справляють позитивний вплив на інноваційні процеси, конкуренцію і формування компетенцій [1, с. 21].

Наведені загальні теоретико-методичні підходи, дозволяють визначити **кластерний механізм розвитку економіки** як сукупність методів, форм і політики цільового впливу в економічній системі на формування і зростання технологічно ідентичних сукупностей економічних суб'єктів у ме-

режеві технологічні системи відтворення. Даний механізм дозволяє визначити контури не тільки географічні, стратегічні, але, головним чином, технологічні, об'єктивно сформованого середовища, лабільного (чутливого до змін середовища) в силу сформованих комунікативних каналів: виробничих, логістичних, інформаційних, наукових, інноваційних, технологічних, дистрибутивних, сервісних, каналів зворотних комунікацій, до інтеграції в економічні системи вищого рівня концентрації і функціональності відтворювальних факторів.

У цьому контексті, під **кластеризацію** слід розуміти *структурування/реструктуризацію національної економічної системи на підсистеми на основі технологічних сукупностей (технологічної ідентичності виробництва) і концентрації конкурентних переваг.* Це надгалузевий рівень структурування економічної системи.

Передумови для такої постановки завдання сформульовані в загальній науковій базі теорії інноваційного кластера та теорії конкурентоспроможності [2; 3]. З цих позицій кластерний механізм розглядається як інструмент підвищення ефективності управління економічними системами в господарському механізмі державного регулювання економіки шляхом використання координації управління на принципах компліментарності інкорпоративного управління та державної економічної політики. Дана теза приймається як базовий методологічний принцип у розробці заходів державної політики у сфері інноваційного розвитку економіки РФ.

Виклад основного матеріалу. Основою для структурної єдності учасників кластера є взаємозв'язки економічних суб'єктів, об'єктивно сформовані в процесі розвитку економічної системи. На цій основі розв'язуються завдання оптимізації бізнес-процесів в економічній системі кластера. Відтворювальною основою системної єдності елементів кластера є технологічна ідентичність. Із декомпозицією комунікативних каналів технологічної бази кластера втрачається функціональність відтворювальних процесів у кластері в цілому. Ця теза ґрунтується на результатах аналізу інвестиційної активності регіонів України і взаємозумовленості динаміки вітчизняних та іноземних інвестицій у структурі інвестування інноваційної діяльності в регіонах України, де виявлено ряд тенденцій, найважливішими серед яких слід виділити такі:

- в Україні на регіональному рівні сформувався механізм перерозподілу інвестиційних ресурсів на користь двох великих груп регіонів, для яких характерними є технологічні виробничі зв'язки, побудовані за принципом кластеризації національної економічної системи;

- формування каналів економічних комунікацій засноване на реалізації інвестиційного механізму, серед яких реально ефективно працюючими є: інвестиційні канали (залучення інвестицій та реалізація інвестиційних проєктів), логістичні (управління інвестиційними потоками на рівні міжрегіональних зв'язків), інфраструктура та інформаційні комунікації (транспортні та

інтерактивні мережі), трансферу технологій (системні зв'язки "наука – виробництво"), розподілу інвестицій "капітальні – технологічні";

- характерною для України тенденцією є системність розподілу інвестиційного ресурсу на основі інвестицій в основний капітал і, похідних від них, інвестицій в НДДКР;

- на регіональному рівні розвивається тенденція маргіналізації регіонів за ознакою технологічної невідповідності технологічній базі виробництва для економіки України; причиною даної тенденції є перерозподіл інвестицій на користь регіонів – технологічних лідерів (і вона матиме розвиток);

- зароджується, ще не достатньо виражена, тенденція формування сукупності регіонів, для яких не характерна модель формування інвестиційного ресурсу на основі інвестицій в основний капітал, зі зміщенням акцентів до інвестицій в НДДКР. Факт подібної реструктуризації свідчить про технологічні можливості для України формування на базі таких регіонів економіки вищих технологічних укладів.

Такі тенденції в економіці України проявляються початком формування навколо регіонів індустріально-технологічного комплексу (Донецька, Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області) та науково-технологічного регіонального комплексу (м. Київ, Харківська, Дніпропетровська, Запорізька області) середовища підвищеної інвестиційної активності за напрямками інноваційного розвитку національної економічної системи. Як і будь-яка концентрація в неінтегрованих чи слабо інтегрованих економічних системах, сучасне становище економіки України характеризується перерозподілом ресурсів відтворення на користь технологічно диверсифікованих економічних систем мезорівня. Ця диференціація є методологічною основою втягування маргіналізованих за технологічним критерієм регіональних територіальних чи виробничих комплексів в орбіту інтересів кластерів, поглинання і трансформації їх у контур економічних систем кластерного типу.

Отже, для України за посередництва ринкового механізму сформовано об'єктивні передумови для кластеризації економічної системи і вирішення на основі кластерної моделі проблем реструктуризації і, пов'язаної з цим, конкурентоздатності національної економіки. Основною проблемою є відсутність моделі реалізації політики кластеризації економіки. Прикладом розв'язання цього завдання може слугувати досвід побудови інноваційних кластерів в РФ. Разом з тим банальна калька з російського досвіду для України є неможливою з причини ряду відмінностей у характері економічних процесів, що сформували передумови для кластеризації в наших країнах.

Спільним у законодавчій базі РФ та України є відсутність законодавчого визначення кластера. Відмінністю є те, що в РФ даний термін фактично імплементовано в програми економічного розвитку на всіх рівнях державного управління: федеральному, урядовому, регіональному. В РФ сформовано модель економічного розвитку на базі державних інвестицій, будь-яка кластерна

ініціатива виходить від президента та уряду РФ і реалізується через державні програми розвитку. Характерною рисою є відмова від стратегії розвитку нових технологічних кластерів, концентрація на існуючих технологічних промислових регіональних комплексах.

В Україні і в законодавстві, і в економічній політиці фактично відсутні елементи кластерної моделі розвитку економіки. На відміну від РФ, яка структурована за територіальним принципом механізму диверсифікації розвитку економіки і тому має і розвиває територіально диференційовану структуровану модель економічної системи, Україна структурована за технологічним функціональним принципом і тому має концентровано виражене ядро технологічно взаємозумовлених виробництв і має територіально уніфіковану векторно центроспрямовану модель економічної системи.

РФ у цьому аспекті культивує модель циклічно відтворювального кластера, який розвивається на основі генерації технологічних конкурентних переваг ядром кластера.

Реалізація моделі кластеризації економічної системи України характеризується генерацією технологічних компетенцій контуром кластера і трансляції їх продуктивності до технологічного ядра. Російська модель інноваційних кластерів функціонально не передбачає територіального розширення і є в цьому аспекті моделлю локалізації.

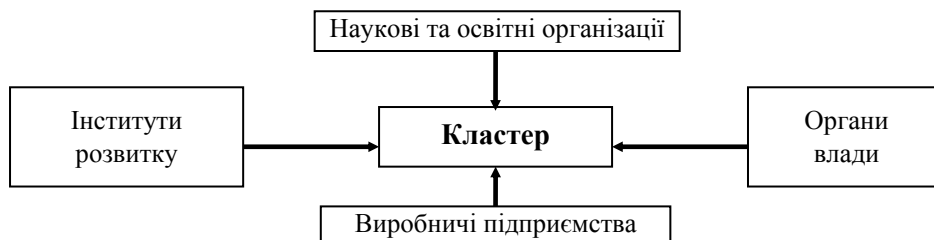
Попри вказані принципові розбіжності, РФ просунулася в процесах диверсифікації економіки і локалізації регіональних економічних систем аж до організації регіональних кластерів, концентрації ресурсів відтворення на пріоритетних напрямках державної інноваційної політики і як наслідок – володіє більш технологічно конкурентоздатною економічною системою, ніж Україна, за рахунок конкурентоздатності організаційної структури регіональної економіки, в якій організовано і функціонують 32 кластери². І в цьому аспекті, російська модель організації інноваційного кластера може бути цікавою для України.

У розділі методичних рекомендацій щодо реалізації кластерної політики в суб'єктах РФ (лист Мінекономрозвитку Росії від 2008 р.) інноваційний територіальний кластер слід розуміти як сукупність розміщених на обмеженій території підприємств і організацій (учасників кластера), яка характеризується наявністю:

- науково-виробничого ланцюга, що об'єднує учасників кластера;
- синергетичного ефекту, що виражений у підвищенні економічної ефективності і результативності діяльності кожного підприємства за рахунок високого ступеня інтеграції.

² Джерело: "О деятельности Минэкономразвития России по формированию перечня пилотных программ развития территориальных инновационных кластеров": Презентація департаменту стратегічного управління програм і бюджетування Міністерства економічного розвитку РФ: <www.economy.gov.ru>

У політиці кластеризації РФ реалізовано таку модель кластера:

Рис. 1. Загальна модель інноваційного територіального кластеру РФ

Джерело: "О деятельности Минэкономразвития России по формированию перечня пилотных программ развития территориальных инновационных кластеров": Презентация департамента стратегічного управління програм і бюджетування Міністерства економічного розвитку РФ: <www.economy.gov.ru>

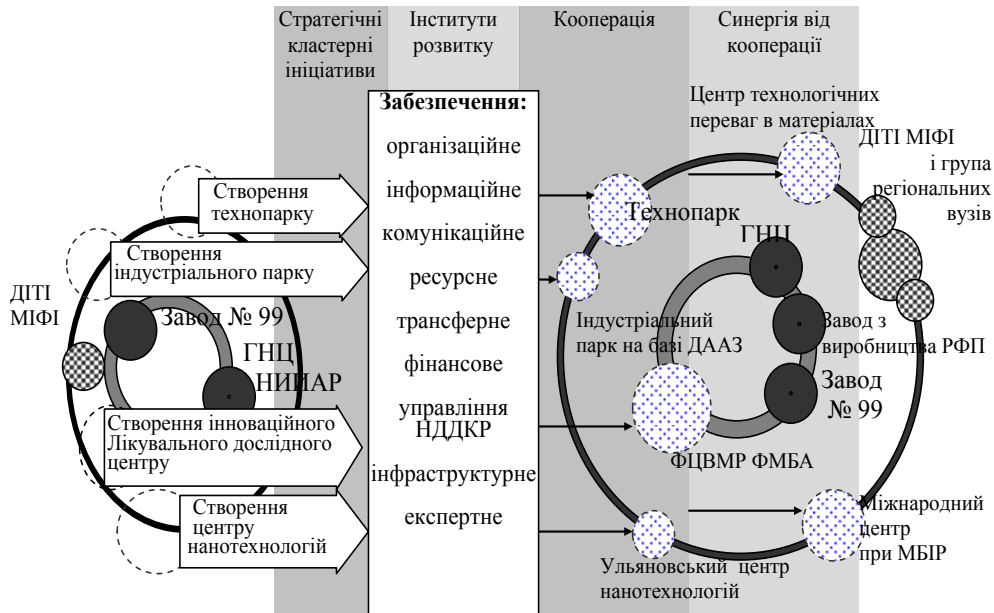
Важливим інструментом державної політики в інноваційній сфері РФ є інститути розвитку, до яких віднесено: "Фонд содействия развитию малых форм предпринимательской деятельности в научно-технической сфере"; "Российская ассоциация венчурного инвестирования"; ОАО "Российская венчурная компания"; Державна корпорація "Банк развития и внешнеэкономической деятельности" ("Внешэкономбанк"); ОАО "Российская корпорация нанотехнологий" (РОСНАНО); автономна некомерційна організація "Агентство стратегических инициатив по продвижению новых проектов".

Основними напрямками взаємодії інститутів розвитку в моделі інноваційного територіального кластера РФ є:

- надання фінансової підтримки інноваційним проектам малих та середніх підприємств на різних стадіях їх здійснення;
- пошук перспективних для реалізації інноваційних проектів і подання їх до розгляду іншим учасникам угоди;
- залучення приватних інвестицій в проекти, що підтримуються фінансовими інститутами розвитку;
- розробка єдиних підходів до відбору, експертизи, структурування та реалізації інноваційних проектів.

Реалізація даної моделі може бути проілюстрована цільовою організаційною структурою ядерно-інноваційного кластера РФ в м. Дмитровграді Ульяновської області, організація якого відбулася в період 2010–2011 рр. (рис. 2)³.

³ Проектний і організаційний етап проходив під управлінням уряду Ульяновської області, робочої групи "Ядерні технології" комісії при Президенті РФ з модернізації і технологічного розвитку економіки РФ, Президії Держради з питань підвищення ролі регіонів в модернізації економіки РФ, Фонду Сколково. Ядро кластера є ДК "РОСАТОМ" **Проблеми, що розв'язуються кластером:** фундаментальні дослідження, дослідження і розробки в галузі ядерної енергетики та медицини. **Стратегічні цілі:** нові технологічні ринки→географічне поширення зон

Рис. 2. Цільова організаційна структура розвитку ядерно-інноваційного кластера РФ до 2020 р.

Джерело: доопрацьовано автором на основі матеріалів презентації "О программе развития ядерно-инновационного кластера г. Димитровграда на 2012–2017 г.": 3-е заседание Совета Ядерно-инновационного кластера [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.gov.ru/minec/activity/sections/innovations>

У Росії за напрацьованою моделлю створено інноваційний центр "Сколково", задля чого було прийнято Федеральний закон від 28.09.2010 р. № 244 "Об инновационном центре "Сколково", з метою розвитку досліджень, розробок і комерціалізації їх результатів. Утворюючи кластер структуру інноваційного комплексу формують комплекс економіко-технологічних каналів "інноваційний центр↔фонд Сколково (Фонд розвитку Центру розробки і комерціалізації технологій)", він же структурно є контуром конкурентоспроможності у відтворенні компетенцій розвитку. Територіальна інфраструктура і механізми впливу учасників проекту утворюють "екосистему Сколково" для роботи в п'яти пріоритетних напрямках, в яких, відповідно створено п'ять кластерів: кластер енергоефективність і енергозбереження (141 компанія); кластер ядерні технології (47 компаній); кластер космічні технології і комунікації (39 компаній); кластер біомедичні технології (142 компанії); кластер стратегічні комп'ютерні технології і програмне забезпечення (172 компанії).

впливу кластеру: "міжнародний ринок→міжнародний центр"→розгортання інфраструктури ДК "РОСАТОМ" на міжнародній арені→забезпечення розвитку інноваційної діяльності.

Результат – самокерована і здатна до саморозвитку екосистема для забезпечення конкурентоспроможності на глобальному ринку, що свідчить про практичну ефективність організаційної моделі інноваційного кластера РФ.

В Україні такій моделі інноваційної системи в конфігурації інноваційного кластера структурно, за моделлю управління і комерціалізації НДДКР та фундаментальних досліджень відповідає система наукових установ НАН України та культивовані комунікації за вектором КМУ↔НАНУ. Для України перевагою є інтегрована системоутворююча структура виробництва наукового знання та промисловості (матеріального виробництва), що не потребує додаткової координації розвитку інтегрованих економічних підсистем національної економіки. Іншими словами, за певної реструктуризації національної економічної системи на основі диверсифікації і модернізації промисловості та створення інноваційної інфраструктури, для України реально вибудувати єдину структурно інтегровану відтворювальну систему національної економіки кластерного типу. І в цьому аспекті для України може бути корисним досвід організації інноваційного кластера РФ, для формування моделі інтегративних векторів конкурентоздатності і концентрації компетенцій відтворення за контуром національної інноваційної системи, ядром якої за сформованими комунікативними каналами виступають підрозділи системи НАНУ⁴. Більш широкі дослідження, проведені автором, свідчать, що за існуючих показників продуктивності в промисловості і обсягів фінансування науково-дослідних робіт стратегічної конкурентоспроможності можливо досягти за умови розширення структурних елементів організаційної моделі національної інноваційної системи введенням незалежних інституціональних одиниць. В економічних відносинах роль такого елемента може відгравати інноваційна інфраструктура або дублюючий її за функціональним впливом структурний елемент. У даному дослідженні такою очевидною альтернативою національній інноваційній інфраструктурі може бути висунуто комплекс інститутів розвитку.

Серед розроблених функцій інститутів розвитку існуючими в Україні інституціями частково може бути реалізовано лише:

- організаційне забезпечення – інституція відсутня;
- інформаційне забезпечення – інституція відсутня;
- комунікаційне забезпечення – інституція відсутня;
- ресурсне забезпечення – інституція відсутня;
- трансферне забезпечення – інституція відсутня;
- фінансове забезпечення – державний бюджет, приватні інвестиції;

⁴ Це твердження впливає із проведеного кореляційно-регресійного аналізу статистичних рядів, розроблених на основі даних фінансування науково-дослідних та конструкторських робіт, науково-технологічних робіт у сфері промисловості, в системі наукових академічних установ, галузевих науково-дослідних установ, обсягу виробництва інноваційної продукції, обсягу регіонального валового продукту, вартості реалізованих наукових розробок.

- управління НДДКР і проведення фундаментальних досліджень – НАН України;
- інфраструктурне забезпечення – інституція відсутня;
- експертне забезпечення і оцінка перспективних інноваційних проєктів – НАН України.

Таким чином, стає очевидним, за умов лише 30%-го інституційного наповнення організаційної моделі кластеризації економічної системи в Україні будь-яке фінансування розвитку інноваційного кластера безперспективне. Разом з тим, наявна майже повна функціональна відповідність за напрямками виробництва та здійснення НДДКР економіки регіонів України та регіональних кластерних систем РФ. Відповідно, у розв'язанні проблеми підвищення конкурентоспроможності регіонів України і всієї національної економічної системи, необхідно сконцентрувати ресурси в напрямі інституційного наповнення шляхом впровадження такого інституційного комплексу, як "інститути розвитку". Для ініціалізації функціональної єдності науково-технологічних промислових комплексів в Україні необхідно:

1. Створити систему організаційного забезпечення фінансування проєктів розвитку кластерів в Україні, для чого треба:
  - створити або уповноважити державний банк (некомерційне кредитування, обслуговування бюджетних інвестицій) або бюджетний фонд (захищені статті бюджету);
2. Створити механізм державно-приватного (публічно-приватного) партнерства в науковій та інноваційній сфері, для чого треба:
  - виділити функціональний підрозділ у системі НАН України із функціями (експертиза наукових проєктів, визначення наукової цінності інноваційних ініціатив, прогнозна оцінка економічної ефективності перспективних інноваційних проєктів);
  - створити функціональні підрозділи в системі НАН України для прямих взаємозв'язків із сформованими територіальними, галузевими, кластерними науково-промисловими комплексами за функціями: фундаментальних досліджень; трансферу технологій; управління авторськими правами та нематеріальними активами;
  - створити національний центр аутсорсінгу із функціями: розміщення і організаційна та фінансова підтримка виконання замовлень на НДДКР та науково-технологічні роботи промислового сектору економіки України;
3. Створити систему депозитарного обліку прав на об'єкти інтелектуальної власності у процесі їх створення, капіталізації, комерціалізації та регулювання обігу нематеріальних активів за рахунок державних коштів, для чого треба:
  - створити центральний депозитарій і банк прав інтелектуальної власності (державна реєстрація, захист, розміщення для комерційного

використання патентів, ліцензійних технологій, обслуговування роялті на користь власників прав інтелектуальної власності).

Вищесформульовані напрями реалізації переваг організаційної моделі інноваційного кластера РФ для кластеризації економіки України на основі інтеграції структурного елементу "інститути розвитку" в інноваційну систему України потребують розширених досліджень за напрямками реалізації державної економічної регіональної політики кластеризації на інноваційній основі. Разом з тим за умов практичної реалізації даної моделі для економіки України і досягнення фактичних результатів за напрямом диверсифікації економічної системи на основі моделі інноваційного кластера, з'являється перспектива використання конкурентних переваг української моделі економіки і для економіки РФ. У цьому контексті актуальними будуть дослідження з розробки механізму міжнародного трансрегіонального економічного співробітництва у сфері високих технологій і створення регіональних інтегрованих економічних систем.

Висновки

В економіці України об'єктивно сформувалися передумови організації регіональних науково-виробничих комплексів із концентровано вираженим ядром технологічно взаємозумовлених виробництв і територіально уніфікованої векторно центроспрямованої моделі кластеризації національної економічної системи. РФ згенерувала власні організаційні моделі кластеризації економічної системи, кожній з яких притаманна як типологічна подібність, так і принципові відмінності.

Для ефективної економічної політики реструктуризації національної економіки на інноваційній основі в Україні відсутнє інституційне наповнення національної інноваційної системи за напрямками функціонального забезпечення конкурентоспроможності на регіональному рівні.

Перспективи кластеризації економіки України взаємопов'язані із формуванням організаційної моделі науково-технологічних кластерів, із формуванням "інститутів розвитку" як інституційного комплексу утворення системної єдності елементів виробництва та елементів продукування знань в національній інноваційній системі.

У перспективі реалізація в Україні кластерної моделі диверсифікованої економічної системи із використанням конкурентних переваг організаційної системи інноваційного кластера РФ несе потенціал взаємовигідного співробітництва в науково-технологічній сфері у досягненні:

для РФ:

- диверсифікації джерел створення інновацій і фундаментальних досліджень;
- генерації ефективного диверсифікованого механізму управління інвестиційними ресурсами в умовах технологічного прогресу;

для України:

- трансляції, без втрат на генерацію, організаційної структури інноваційних кластерів для різкого підвищення конкурентоспроможності економіки;

- генерації, в процесі реалізації міжнародного співробітництва, власної системи комунікацій "наука – виробництво – ринок", реструктуризації економічної системи на інноваційній основі, побудови економічної системи інноваційного типу.

Специфічною перевагою України є створення можливостей подолання проблеми маргіналізації регіонів шляхом входження їх у систему науково-технологічного кластера на основі значної активізації інноваційної діяльності економічних суб'єктів. Дослідження в цьому напрямку мають підвищену актуальність для України.

-
1. *Рекорд С.И.* Развитие промышленно-инновационных кластеров в Европе: эволюция и современная дискуссия / С.И. Рекорд. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2010. –109 с.
  2. *Porter M.* Clusters and the new economics of competition / М.Porter // Harvard Business Review. – 1998. – 76(6). – P. 77–81.
  3. *Портер М.* Конкуренция : учеб. пособие : пер. с англ. / М. Потер. – М. : Изд. дом "Вильямс", 2000. – 495 с.
  4. *Дани Якобс.* Меры по развитию инновационных процессов [Электронный ресурс] / Дани Якобс. : сайт "Государственный научно-исследовательский институт информационных технологий и телекоммуникаций". – Режим доступа : <http://www.informika.ru>
  5. Комитет экономического развития, промышленной политики и торговли Правительства Санкт-Петербурга: Развитие кластеров. <<http://cedipt.spb.ru/clusters/materials>>.
  6. *Мигранян А.А.* Теоретические аспекты формирования конкурентоспособных кластеров [Электронный ресурс] / А.А.Мигранян. – Режим доступа : <http://www.krsu.edu.kg/vestnik/>
  7. *Мызрова О.А.* Принципы финансирования деятельности регионального инновационного машиностроительного кластера / О.А.Мызрова // Инновац. деятельность. – 2010. – № 3 (12). – С. 50–57.

Транслітерований список джерел

1. Rekord S.I. Razvitie promyshlennno-innovacionnyh klasterov v Evrope: jevoljucija i sovmremennaja diskussija / S.I. Rekord. – SPb. : Izd-vo SPbGUJeF, 2010. –109 s. [in Russian]
2. M.Porter. Clusters and the new economics of competition / M. Porter // Harvard Business Review. – 1998. – 76(6). – P. 77–81. [in English]
3. M. Porter. Konkurencija : ucheb. posobie : per. s angl. / M .Porter. – M. : Izd. dom "Vil'jams", 2000. – 495 s. [in Russian]
4. Dani Jacobs. Mery po razvitiju innovacionnyh processov [Elektronnij resurs] / Dani Jacobs. : sajt "Gosudarstvennyj nauchno-issledovatel'skij institut informacionnyh tehnologij i telekommunikacij". – Rezhim dostupu : <http://www.informika.ru> [in Russian]

5. Komitet jekonomicheskogo razvitija, promyshlennoj politiki i trgovli Pravitel'stva Sankt-Peterburga: Razvitie klasterov. < <http://cedipt.spb.ru/clusters/materials>>. [in Russian]
6. Migranjan A.A. Teoreticheskie aspekty formirovanija konkurentosposobnyh klasterov [Elektronnij resurs] / A.A.Migranjan. – Rezhim dostupu : <http://www.krsu.edu.kg/vestnik/> [in Russian]
7. Myzrova O.A. Principy finansirovanija dejatel'nosti regional'nogo innovacionnogo mashinostroitel'nogo klastera / O.A.Myzrova // Innovac. dejatel'nost'. – 2010. – № 3 (12). – S. 50–57. [in Russian]

Отримано 06.11.12

О.Г. Мельник, канд. экон. наук

МОДЕЛЬ КЛАСТЕРИЗАЦИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ УКРАИНЫ В КОНТЕКСТЕ СОТРУДНИЧЕСТВА С РФ В НАУЧНО-ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ СФЕРЕ

Статья посвящена исследованию научно-технологического и экономического потенциала экономической системы Украины та поиска возможностей реструктуризации экономической системы на основе кластерной модели диверсификации и локализации региональных научно-технологических и индустриально-технологических комплексов. В качестве метода использован анализ модели инновационного кластера Российской Федерации. На основе результатов исследования сделано обобщение относительно перспектив реализации модели кластеризации для Украины.

Ключевые слова: научно-технологический кластер, промышленно-технологический комплекс, инновационная система, диверсификация.

O. Melnyk, D.Ph. in economics

THE MODEL OF THE CLUSTERING OF THE UKRAINE ECONOMY IN CONTEXT OF COOPERATION WITH RUSSIA ON SCIENCE AND TECHNOLOGICAL FIELD

The article is devoted to the investigation of the science-technology and economy potential of the economy system of Ukraine. Also, it was finding the opportunity to the destruction of an economy system based on cluster's model of diversification and localization the regional science-technology and industrial-technology complex. As a method of analysis used model innovation cluster of the Russia Federation. On the result of investigation of the economy of Ukraine were made the general conclusions concerning the prospects of the clustering model for Ukraine.

Keywords: the science-technology cluster, industrial-technology complex, innovations, innovation system, diversification.